

THĂM VIẾNG JAIPUR, ẤN ĐỘ

Nguyễn Thị Ngọc Hạnh

Chúng tôi đã ở Agra đã 2 ngày, viếng lăng mộ đá trắng Taj Mahal, nghe chuyện tình chung thủy của vua Jahan và Hoàng hậu Mumtaz Ấn Độ. Sáng nay chúng tôi dậy sớm. Mới 6 giờ chim đã hót líu lo. Nhìn qua cửa sổ vàng Thái Dương rực rỡ nhuộm hồng cả một vùng rộng lớn nơi chân trời. Không khí ban mai thật trong lành, quyến rũ và ngọt ngào như nụ cười thiếu nữ. Mọi người thu dọn hành lý, cùng đến phòng ăn dùng điểm tâm sớm để đi Jaipur. Tuy mùa nóng nhưng trong khuôn viên khách sạn hoa cỏ xanh tươi. Chúng được cắt tỉa gọn gàng, đẹp. Hoa giấy nhiều nhất, đủ màu xanh, đỏ, tím, vàng. Có những cây trồng hẳn dưới đất dọc dài theo lối đi, ngọn cây giao nhau làm thành lối đi hình bán nguyệt, mát rượi. Ngoài đường sinh hoạt bắt đầu náo nhiệt, xe cộ ồn ào.

Ấn Độ có 3 nơi chính được gọi “khu tam giác” du khách ngoại quốc thường thăm viếng là New Delhi, Agra và Jaipur. Hai bác tài xế lái xe cho gia đình chúng tôi rành các nơi này lắm. Các bác đi và đến địa điểm này nhiều lần trong một năm. Agra và Jaipur cách nhau 232 cây số. Dự trữ đi từ 5 đến 6 tiếng vì còn nghỉ ngơi dọc đường.

JAIPUR, ĐẠI CƯƠNG

Jaipur, còn được gọi Pink City, một thủ đô và thành phố lớn, đông dân nhất của tiểu bang RAJASTHAN, phía Bắc Ấn Độ. Vào thế kỷ thứ 16, hoàng gia cư ngụ tại Amber Fort. Về sau dân chúng càng ngày càng đông, vua dời kinh đô về Jaipur. Lúc bấy giờ hoàng đế Maharaja Sawai Jai Singh trị vì nên thành phố lấy tên Jaipur, là trung tâm văn hóa, thương mại của nước. Sau nhiều lần chiến tranh với Marathas, vua cho xây pháo đài và tường thành chắc chắn bao quanh thành phố để bảo vệ an ninh dân chúng. Thành khởi công xây từ 1727, hoàn tất sau 4 năm. Bên trong thành có 9 khu vực gồm khu dân cư, các dãy phố buôn bán, trường học, chợ, hí viện... Cung điện hoàng gia chiếm 2 khu vực. Tường thành cao, có 7 cổng ra vào tráng lệ và kiên cố. Mỗi cổng có tên riêng như cổng Mặt Trời (Suraj) ở phía Đông, cổng Mặt Trăng ở phía Tây... Thờ xưa cổng thành mở khi mặt trời mọc, đóng lại lúc mặt trời lặn. Ngày nay dân số tăng thêm, hơn 3 triệu nên thành phố nơi rộng thêm ra bên ngoài thành. Một số nhà dân, phố buôn bán, trường học, bệnh viện xây cất bên ngoài vòng thành. Jaipur có 15 trường Dược, 3 trường Y, 6 trường Nha, 40 trường Kỹ sư, trường đào tạo chuyên viên thương mại nhiều lắm. Jaipur có đá quý, hồng ngọc, bích ngọc, các vật dụng thủ công nghệ khéo léo, chạm khắc bằng vàng bạc, ngà voi, nhiều loại tơ lụa đẹp...

Từ Agra đến Jaipur xe theo đường tráng nhựa nhỏ có 2 chiều xuôi ngược. Tỉnh thoảng có vài ba chiếc xe đẹp của chính phủ. Phần lớn là xe chở hàng hóa và xe đồ đầy hành khách. Trời nắng nóng, bụi đường tung bay mỗi khi xe chạy qua. Hai bên đường đồng ruộng cỏ cháy vàng, đất khô nứt nẻ. Những con trâu dưới ruộng cũng gầy vì thiếu cỏ. Lạc đà óm nhom. Dọc đường chúng tôi thấy có nhiều đền thờ tráng lệ, to, trang trí với các hình tượng người, thú, trên nóc đền, trên tường rất đẹp. Bác tài ngừng cho chúng tôi chụp ảnh. Ruộng thì nứt nẻ, khô cằn vì thiếu nước nhưng trong khuôn viên đền thờ cỏ cây xanh mướt, hoa kiểng rực rỡ màu sắc tươi đẹp. Càng gần Jaipur phố phường, nhà cửa khang trang, đông đúc hơn.

Từ Agra đến Jaipur cũng như các thành phố lớn khác ở Ấn độ, quý vị có thể đi bằng máy bay, xe bus, xe đồ, xe lửa... Có thể đi đường nhỏ hay xa lộ. Đi xa lộ nhanh nhưng chẳng thấy phong cảnh, đền chùa 2 bên đường. Đi xe lửa, xe đồ thì chật như nêm, có khi hành khách còn ngồi cả trên...mui xe. Nói như đùa nhưng là chuyện thật.

Chúng tôi dừng xe lại ăn trưa ở một nhà hàng sạch sẽ dọc đường. Địa điểm này do bác tài chọn trước khi khởi hành. Phần lớn thực khách trong nhà hàng là du khách. Thực đơn thấy thịt cừu, thịt gà nhiều hơn các món khác. Nhà hàng có các thức ăn chay hấp dẫn. Các món ăn tráng miệng rất ngon và lạ. Nước xoài, nước dứa ngon tuyệt có lẽ một phần vì chúng tôi khát và trời nóng nực.

Chúng tôi lấy phòng khách sạn cắt hành lý xong trời đã xế chiều, ánh nắng dịu bớt. Có thể quý độc giả ngạc nhiên không hiểu tại sao chúng tôi chọn tháng nóng nhất (có ngày nóng 110 độ F, ban đêm 70 độ F) và máy bay mắc để đi Ấn độ. Xin thưa vào tháng 7 các cháu được nghỉ hè. Vả lại trời tuy nóng nhưng khô, có gió, xe có máy lạnh nên không đến nỗi nào.

Chúng tôi đi một vòng thành phố. Jaipur nhiều cây to xanh tốt, khi hậu tương đối dễ chịu hơn các địa phương trên đường đi. Phố buôn bán san sát nhau và tất cả đều sơn màu hồng. Tiệm buôn bán tơ lụa, quần áo may sẵn, các dụng cụ bằng da, đồ sành, đồ sứ, các dụng cụ bằng bạc, ngà voi chạm khắc tinh vi. Tiệm bán tranh ảnh, nữ trang vàng bạc, đá quý và bán quý, vân vân... loại mắc tiền. Bác tài bảo hàng hóa trong các tiệm này rẻ hơn trong khách sạn. Cũng có tiệm như tiệm tạp hóa người Trung hoa ở Nữ Ước, bán nhiều loại hàng trong 1 tiệm: bánh kẹo, giày dép, quần,áo, khăn,nón, dù, v...v..., đủ cỡ và nhiều màu sắc. Hàng hóa treo lủng lẳng hay bày cả ra vỉa hè.

Jaipur có 3 đền thờ Hồi giáo và 18 đền thờ các tôn giáo khác. Có đền thờ dành cho các thiếu nữ cầu nguyện để được chồng tốt, ai có gia đình thì cầu xin sống với nhau trọn đời. Nếu chồng bê tha thì cầu xin cho đổi tính nết, biết yêu thương vợ, lo cho gia đình. Không thấy nói đền thờ cho mấy ông khấn nguyện được vợ hiền... Phụ nữ Jaipur mặc y phục màu sắc rực rỡ vui mắt: xanh, đỏ, tím,vàng cam... mang nhiều nữ trang bằng vàng bạc, vòng tay, vòng cổ, và trên mũi. Mỗi khi cử động các vòng tay va chạm nhau kêu leng keng vui tai. Vài thiếu nữ mặc jean và sơ mi. Nam giới quần sarong và mặc áo chùng trắng dài quá đầu gối, rộng thùng thình.Có người đầu vấn khăn trắng hay màu vàng, màu tím, có người đầu trần.

Khách sạn giới thiệu chúng tôi một hướng dẫn viên chuyên nghiệp để sáng hôm thăm cổ thành và vài di tích lịch sử. Viếng thắng cảnh hay đền đài, không được nghe thuyết minh chỉ nhìn ngắm kiến trúc, chụp vài tấm ảnh cũng tiếc công đi xa...

AMBER FORT

Amber Fort ở trên núi cao,cách thị xã 11 cây số. Hướng dẫn viên nói là đồi (hill) nhưng tôi thấy giống như núi vì ở trên cao. Muốn viếng thăm người ta dùng xe jeep hay cỡi voi. Khoảng gần 8:00 giờ chúng tôi có mặt khu vực khu Amber Fort. Nhiều du khách đã sắp hàng trước, phần lớn là người da trắng. Khu vực này có cây xanh, sân rộng rãi lát đá. Họ bày bán các quà lưu niệm, khăn, nón, túi sách, vòng tay, vòng cổ bằng bạc, bằng ngà, vân...vân...

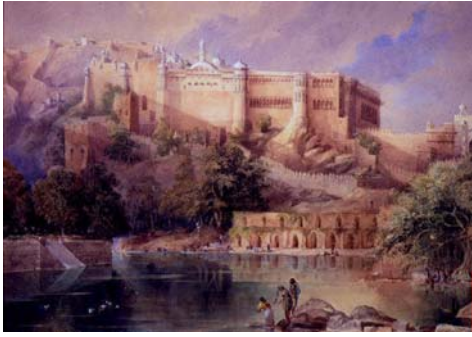
Một số đã sắp hàng, một số còn đứng chụp ảnh hay mua quà lưu niệm. Gần nơi bán vé, bên dưới tường thành mấy chục chú nai ngồi trên lưng những con voi mập mập, đứng thành hàng dài. Lưng voi phủ khăn rộng màu mè xanh đỏ. Trong lúc chờ đợi một ông lão Ấn gầy gò đầu quấn khăn trắng, cầm ống sáo và sách cái giỏ nhỏ nhỏ đến. Quý vị thử đoán xem cái gì trong giỏ? Con rắn ú nu khoanh tròn trong đó. Ông lão mở nắp giỏ, lấy sáo ra thổi. Rắn từ từ vươn cao, cái đầu nghiêng qua lại theo tiếng sáo. Hết bản nhạc rắn thu mình lại trong giỏ như trước. Một số người bỏ tiền vào nắp giỏ.

Rồi cũng đến lượt chúng tôi cỡi voi. Dễ dàng thôi vì lưng voi cao ngang mặt đường, nơi đứng xếp hàng. Chỉ cần mở thanh sắt nhỏ cho khách ngồi vào ghế xong đóng lại, an toàn thoải mái. Ghế có chỗ tựa lưng giống như hình ảnh chúng ta thấy trong sách báo. Voi này rước khách đi, con khác kế tiếp giống như chúng ta đi taxi ở khách sạn hay phi trường. Suốt quãng đường từ chân núi lên Amber Fort toàn là voi đi hàng một. Ngồi trên lưng voi gió mát, thấy các nhà, phố, cây cối bên dưới bé nhỏ. Nhìn lên trên cung điện thành lũy sừng sững, bề thế, to rộng như chuyện thần thoại cổ tích. Chung quanh là núi non hùng vĩ, bát ngát bao la. Voi đi nhẩn nha,bước từ từ trên đường lát đá giữa hai bên tường thành cung điện nằm trong thành trên núi cao. Thành có nhiều tháp canh kiên cố. Đường đi vòng vèo qua mấy lần cổng gạch

cao, chạm khắc xinh xắn đến các tầng kiến trúc với sự tích khác nhau. Tầng nào cũng có cung điện tráng lệ, công dụng khác nhau và nhiều du khách. Anh Rao cho biết vào mùa cao điểm một ngày có đến 4, 5 ngàn du khách viếng thăm Amber Fort.

Được biết cung điện tầng một dùng cho việc giết súc vật tế lễ thần linh có vườn hoa và sân rộng rãi, có thể cỡi voi đi vòng quanh trong sân. Cung điện tầng 2 dùng diễn binh,ban huấn từ, lễ hội mừng chiến thắng. Tầng 3 nơi vua quan làm việc. Cung điện tầng 4 dùng cho gia đình hoàng tộc, hoàng hậu, cung phi cư ngụ.Mỗi cung điện có đền thờ, công viên, sân rộng rãi.

Cung điện Amber Fort

Chúng tôi xuống cung điện tầng 3. Voi trở về chân núi đón khách mới. Sẽ có voi khác đưa chúng tôi trở lại bãi đậu. Có lẽ tầng 3 đông du khách nhất. Cung điện này thật huy hoàng, đồ sộ, còn có tên gọi “mirror palace”. Tường, cột, cửa lớn, cửa nhỏ đều sơn màu hổ phách amber. Trần cao, phủ kín hoa văn. Một số phòng trong cung điện, các tường, trần gắn những miếng kính màu nhỏ (mosaic) thành hình nọ kia rất lạ và đẹp. Theo Rao nếu đốt nến, ánh sáng phản chiếu lên tường kính tỏa ra thành muôn màu như hội hoa đăng. Cửa lớn, tường, cột đều chạm khắc cầu kỳ. Đi hết phòng nọ đến phòng kia, liên miên đi hoài không dứt. Những hàng cột to ngang và dọc, thẳng tắp. Sân tầng cung điện tầng 3 rộng có thể chứa một lúc 70 con voi trong buổi lễ voi diễn hành hàng năm. Bên ngoài nhìn những cung điện như ở các tầng riêng biệt nhưng vào trong đi loanh quanh khi lên khi xuống, quẹo trái rẽ phải một lúc cũng đến cung điện khác, không cần phải ra ngoài.

Anh Rao đưa chúng tôi xem các gian phòng. Anh đưa xuống con đường hầm sạch sẽ, ánh sáng vừa phải. Đường hầm quanh co dẫn đến cung điện khác, có lối thoát ra ngoài. Chỉ người thân tín vua biết con đường này. Hoàng tử và hoàng hậu đều không biết, nhất là các hoàng tử. Trong lịch sử có hoàng tử bất lương đã không ngần ngại dùng thủ đoạn xấu xa đoạt ngôi vua cha. Chúng tôi đi một đoạn ngắn xong quay trở lại. Đi vào một đường khác, lúc ra con đường. Chắc chắn bạn sẽ đi lạc nếu không người hướng dẫn và đi tự túc bạn sẽ không thấy con đường hầm.

Tôi thực sự ngưỡng mộ các công trình kiến trúc người xưa. Cách đây hơn 4 thế kỷ, khi chưa có máy móc tôi tin, người Ấn đã xây được chuỗi cung điện rộng, đẹp. Tường thành chắc chắn, có tháp canh, có nơi diễn binh, nơi dự trữ nước... Anh Rao cho biết các hoa văn, hình tượng điêu khắc xây cất cung điện đều do sức người, chuyên chở vật liệu dùng voi...

JAIPUR CITY PALACE

Chúng tôi đến thăm cung điện hoàng gia ngày xưa. Tuy hơn 100 tuổi nhưng kiến trúc vẫn còn đẹp, tường nhà, các hoa văn trang trí trên tường còn tốt. Cung điện sơn màu hồng. Anh Rao cho biết trước kia là màu hổ phách (amber) nhưng vào năm 1853 toàn thành phố sơn màu hồng cho thêm phần thơ mộng để tiếp đón hoàng tử nước Wales đến thăm. Du khách thăm cung điện rất đông. Không thấy người Việt Nam. Có người Trung hoa, Nhật, người da trắng. Một số người Ấn. Họ đến từ tiểu bang khác. Vào khỏi cổng, chúng tôi băng qua sân rộng đến cung điện tráng lệ rộng rãi chia ra làm nhiều khu vực, nhiều tầng. Mỗi tầng hay mỗi khu vực có tên riêng:

Mubarak Mahal: có tượng 2 voi bằng đá, xưa kia dùng tiếp đãi các quốc khách, yến tiệc hoàng gia. Nay là viện bảo tàng trưng bày vũ khí, gươm, súng, y phục qua các thời đại, các tiệc cưới ngày xưa, các bức họa chân dung các vua quan thời trước... Áo lễ phục của vua và hoàng hậu lấp lánh hồng ngọc, bích ngọc, dát vàng, bạc, trông cầu kỳ và nặng nề. Theo Rao, mỗi khi đi lại hoàng hậu có 1 hay 2 cung nữ đi theo nâng tà áo. Nghe thế cô cháu gái cho biết cháu thích làm dân hơn làm bà hoàng để khỏi mặc áo lễ hội nặng nề quá sức. Cháu cũng nghi ngờ lời Rao thuyết minh vì có thể nào y phục hoàng hậu hơn thế kỷ không bị hư hỏng?

Diwan-i-Khas: nổi bật với 2 cái lọ bằng bạc to nhất thế giới, ngày xưa dùng để chứa nước thánh sông Hằng. Kiến trúc này cũng là nơi huấn luyện, triển lãm các tác phẩm nghệ thuật...

Chandra Mahal: xây trước các cung điện khác trong hoàng thành, có 7 tầng, được xem như khu chỉ huy toàn thể cung điện trong hoàng

thành. Các tầng trên cao là nơi hoàng gia cư ngụ. Theo Rao hoàng cung có nhiều phòng. Có thời kỳ không ai biết vua sẽ ngụ phòng nào trừ một vài người thân. Có khi đầu hôm vua ngụ phòng này, vài giờ sau, vua cải trang thành người khác, nghỉ ngơi nơi khác. Phòng ăn của vua tuy trang hoàng đẹp, nhiều vật dụng quý, nhưng lạnh lẽo. Trước bàn ăn có tấm chắn như bình phong ở Việt Nam, đứng bên ngoài không nhìn thấy phía trong. Muốn ám sát vua cũng khó vì không biết đích xác vua ngồi nơi nào. Vua rời khỏi phòng không giờ giấc nhất định. Có người ném tất cả các thức ăn vua trước để phòng thức ăn có chất độc.

City Palace (Chandra Mahal)

Ngày xưa, cách đây hàng thế kỷ vua có một hoàng hậu, 3 thứ phi và cả ngàn nàng hầu ở tuổi vị thành niên, tức dưới 18 tuổi. Hoàng hậu, và các thứ phi đều là những phụ nữ xinh đẹp và xuất thân từ gia đình quyền quý, được hoàng tộc chấp thuận. Các nàng hầu chỉ cần đẹp, lý lịch gia đình không quan trọng. Các thứ phi và

Bên trong City Palace

cung nhân khi được tuyển chọn phải qua lớp học về nghi lễ cung đình. Có lớp giáo dục về chuyện phòng the cho thứ phi và cung nhân. Xin thưa điều này tôi chỉ ghi theo lời hướng dẫn viên, chính xác hay không, tôi hoàn toàn không rõ. Nếu đúng, Ấn Độ biết hướng dẫn các thiếu nữ việc vợ chồng cách đây hàng trăm năm, có thể vì các nàng còn quá trẻ? Theo Rao, có cô trọn đời trong cung cấm mà chưa một lần hạ hạ quân vương.

Diwan-i-Am: Ngoài các cung điện kể trên City Palace còn có Diwan-i-Am với cổng vào chạm khắc hình những con công xòe cánh màu xanh rất đặc biệt và đẹp giống như những con công thật. Đền thờ GovindDeo Temple nằm trong khu vực City Palace chỉ mở cửa cho công chúng xem theo ngày giờ ấn định

HAWA MAHAL

Kiến trúc Hawa Mahal là một trong 7 kỳ quan Ấn Độ, màu hồng, cao 5 tầng, còn có tên gọi khác là "Palace of Wind". Mặt chính Hawa Mahal quay ra đường phố, một mặt hướng về cung điện, gồm 953 phòng dành cho cung nhân. Mỗi nàng được một phòng có hành lang và cửa sổ để có thể nhìn ngắm phố phường, người đi lại dưới đường, sinh hoạt dân chúng, lễ hội vân vân... Các nàng không được phép trực tiếp tham dự. Từ phòng qua cửa sổ các mỹ nhân thấy dân chúng nhưng ngược lại, họ không thấy các nàng do màn che trướng rủ? Nghe thuyết minh cháu tôi rất không hài lòng. Cô cho các vua thời xưa..." ÁC", chọn các cô gái trẻ đẹp đem vào cung cho ăn ngon mặc đẹp nhưng nhốt một chỗ như nhốt những con chim trong lồng sơn. Như thế ở nhà với cha mẹ dù có nghèo nhưng có tự do, vui hơn nhưng cháu đâu biết có thể ngày xưa các thiếu nữ thời ấy không còn chọn lựa nào khác?

Nhìn tòa nhà xinh đẹp, kiến trúc mới lạ, sàn, cột bằng đá hoa cương nhưng ít ai biết nơi ấy quanh năm mát mẻ dù mùa hè nóng nực. Theo Rao lúc xây cất nhà thiết kế tài ba đã tính toán cho gió khi qua các cửa sổ sẽ luân lưu trong nhà, không thoát ra ngoài, làm khí hậu trong các phòng luôn ôn hòa dễ chịu. Tôi liên tưởng HAWA MAHAL với Wind Tower ở Dubai hay Nghinh Phong Các của Trung Hoa, nơi lúc nào cũng mát mẻ do sự khéo léo xây cất của các kiến trúc sư thời bấy giờ. Rao tự hào về sự thông minh, tài giỏi người Ấn trong ngành kiến trúc.

Theo tôi thăm viếng các di tích lịch sử ở Ấn Độ thật thú vị. Mỗi nơi có đặc điểm, kiến trúc, phong cảnh, núi đồi hấp dẫn du khách. Amber Fort tráng lệ và hùng vĩ, City Palace đồ sộ huy hoàng, Hawa Mahal kiến trúc độc đáo xinh đẹp nhưng làm cho người xem ngậm ngùi thương số phận hẩm hiu của cả ngàn cung nhân thời phong kiến xa xưa. Ngày nay mọi việc thay đổi, theo Rao, dân Jaipur có trình độ học vấn cao, có nhiều nữ

sinh viên, kỹ thuật xây cất tiến bộ, và nhiều lãnh vực khác được cơ giới hóa như các nước văn minh trên thế giới...

Ngọc Hạnh